

ĆWICZENIE POCHODZI Z PUBLIKACJI
„EDUKACJA GLOBALNA NA PLASTYCE I ZAJĘCIACH
ARTYSTYCZNYCH W GIMNAZJUM” WYDANEJ PRZEZ
CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ W 2015 ROKU
W RAMACH PROJEKTU „W ŚWIAT Z KLASĄ”

AKTUALIZACJA W RAMACH PROJEKTU
„ŚCIEŻKI DO CELÓW” W 2019 ROKU

CZYM JEST SZTUKA? O UNIWERSALNOŚCI SZTUKI I SPRAWACH GLOBALNYCH

Ćwiczenie wprowadza do tematyki globalnej i zachęca uczniów i uczennice do krytycznego spojrzenia na to, czym jest sztuka i w jaki sposób może wyrażać różnorodność i złożoność współczesnego świata. Młodzież zapozna się z wybranymi pracami artystek i artystów z Brazylii, Indii, Republiki Południowej Afryki i Chin oraz przeanalizuje je, zastanawiając się nad pojęciem globalizacji oraz uniwersalnością sztuki. To jednocześnie zachęta do samodzielnych poszukiwań artystów i artystek z globalnego Południa, którzy przełamują stereotyp sztuki Południa, postrzeganej często przez pryzmat jej tradycyjnego, anachronicznego już, wydania.

Zagadnienia:

- ▶ Różnorodność i stosunki międzykulturowe
- ▶ Władza polityczna, demokracja i prawa człowieka
- ▶ Pokój i konflikty na świecie
- ▶ Zrównoważony rozwój

Czas trwania:

- ▶ 30 minut

Cele:

- ▶ Przypomnisz sobie terminy i pojęcia właściwe dla analizy dzieła sztuki.
- ▶ Zapoznasz się z sylwetkami artystek i artystów z Brazylii,

Indii, RPA i Chin oraz przeanalizujesz i zinterpretujesz wybrane ich prace.

- ▶ Zastanowisz się, czym jest sztuka i w jaki sposób może wyrażać różnorodność i złożoność współczesnego świata.

Związek z podstawą programową dla szkoły ponadpodstawowej:

- ▶ I. 1,2,3,4,5

Zagadnienia plastyczne:

- ▶ Czym jest sztuka?
- ▶ Czym jest uniwersalizm w sztuce?

- ▶ Analiza dzieła plastycznego

Środki dydaktyczne i materiały:

- ▶ Załącznik
- ▶ Rzutnik, dostęp do Internetu
- ▶ Opcjonalnie: dostęp do komputerów dla młodzieży
- ▶ Duży arkusz papieru, markery

Cele Zrównoważonego Rozwoju:

- ▶ 10 Mniej nierówności
- ▶ 16 Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje
- ▶ 17 Partnerstwa na rzecz Celów

MIN

0

8

8

18

10

25

7

30

5

PRZEBIEG ĆWICZENIA:

1. Poproś, żeby uczniowie i uczennice dobrali się w czteroosobowe grupy i każdej rozdać rozcięte elementy materiału pomocniczego pt. „Artyści i artystki z globalnego Południa” (załącznik nr 1). Poproś, aby każda osoba przeczytała jedną notatkę i po kilku minutach zreferowała pozostałym krótko, czego dotyczy omówiona praca lub prace danego artysty lub artystki.
2. Zaprezentuj na forum prace, o których mowa w materiale pomocniczym (znajdziesz je na stronach internetowych, do których podano linki w załączniku) lub poproś młodzież o ich wyszukanie, jeśli dysponujesz w sali lekcyjnej dostępem do komputerów i Internetu. Zapytaj:
 - ▶ Czy młodzież w taki sposób wyobrażała sobie prace, o których wcześniej czytała?
 - ▶ Jakie emocje budzą u uczniów i uczennic poszczególne prace?
3. Zwróć uwagę młodzieży na to, że autorami i autorkami zaprezentowanych prac, poruszających różne globalne zagadnienia, są artyści i artystki pochodzący z globalnego Południa i wyjaśnij ten termin (możesz go sprawdzić w słowniczku na stronie: <https://globalna.ceo.org.pl/slovníček>). Zapisz na tablicy pytanie: „Czym jest sztuka i w jaki sposób może wyrażać różnorodność i złożoność współczesnego świata?”. Wspólnie zastanówcie się nad odpowiedzią na to pytanie, odwołując się do obejrzanych prac oraz własnych obserwacji i doświadczeń artystycznych.
4. Na zakończenie ćwiczenia przeprowadź krótką burzę pomysłów, zachęcając młodzież do wygenerowania jak największej liczby pytań dotyczących roli sztuki oraz artystów i artystek we współczesnym świecie. Ma to na celu wzbudzenie w młodzieży zaciekawienia zarówno sztuką, jak i sprawami globalnymi, których sztuka dotyka. Wszystkie pytania zapisuj na dużym arkuszu papieru (możesz też poprosić o to chętne osoby) i wyjaśnij, że będziecie do nich wracać w ciągu roku szkolnego i szukać na nie odpowiedzi.

Przykładowe pytania:

- ▶ Skąd artyści/artystki czerpią pomysły, tworząc swoje prace?
- ▶ Jaką pracę można nazwać sztuką?
- ▶ Jak oceniać sztukę? Co jest dobrą, a co złą sztuką?
- ▶ Jakie zagadnienia może poruszać artysta/artystka?
- ▶ W jaki sposób sztuka może pobudzać do działania na rzecz lepszego świata?
- ▶ Komu potrzebna jest sztuka?
- ▶ Dla kogo tworzą artyści/artystki?
- ▶ Jakie emocje może wywoływać sztuka?
- ▶ Jak człowiek staje się artystą/artystką?
- ▶ W jaki sposób rozumiana jest sztuka w różnych częściach świata?

Załącznik:

Załącznik nr 1 – Materiał pomocniczy: Artyści i artystki z globalnego Południa

ARTYŚCI I ARTYSTKI Z GLOBALNEGO POŁUDNIA

SIRON FRANCO, BRAZYLIA

Malarz, projektant i rzeźbiarz tworzący pod tym pseudonimem jest autorem pomnika zatytułowanego „Pokój”, który w 1992 roku stanął w Rio de Janeiro. Praca wykonana z betonu i ceramiki składa się z dwóch piramid postawionych jedna na drugiej w taki sposób, że kształtem przypomina klepsydrę. Pośrodku w przeszklonej gablocie umieszczono ziemię pochodzącą z kilkudziesięciu krajów świata. W zamyśle autora symbolizuje to czas, który biegnie w kierunku zjednoczenia się ludzkości w duchu globalnej współpracy i wyraża marzenie o ludzkości, która czerpie z różnorodności kulturowej, etnicznej i religijnej narodów, żyjąc w pokoju oraz harmonii. Przesłanie pomnika podkreśla również wyryty na nim napis, który brzmi: „Ziemia jest jednym krajem, a wszyscy ludzie są jej mieszkańcami”.

Źródło: <http://news.bahai.org/story/85>; <http://www.sironfranco.com/>.

REENA SAINI KALLAT, INDIE

Globalne migracje były inspiracją dla Reeny Saini Kallat do stworzenia pracy wykonanej z przewodów elektrycznych. Sama artystka mówi o swojej pracy tak: „Przepływy i ruchy imigrantów za pracą na całym świecie zaowocowały kulturalną wymianą, nie wspominając o społecznych i ekonomicznych implikacjach. To pozwoliło nam nie tylko uwolnić tożsamość kulturową od miejsca, ale także zobaczyć nas jako splecionych w symboliczną sieć. (...) Jestem zainteresowana pojęciem mapy jako dynamicznej, zawsze zmieniającej się, przepływającej i przenoszącej dane na temat globalnego przepływu energii i ludzi z punktami przecięć ich podróży”.

Źródło: <http://www.reenakallat.com/map-drawing>.

MARY SIBANDE, REPUBLIKA POŁUDNIOWEJ AFRYKI

Artystka nawiązuje w swoich pracach do historii kolonializmu i apartheidu, poruszając jednocześnie kwestię płci oraz nierówności społecznych, a także relacji władzy. Zastępowała m.in. z serii rzeźb naturalnych rozmiarów przedstawiających żeńską postać, Sophię – swoje alter ego, która w strojach pomocy domowej (to nawiązanie do rodzinnych doświadczeń, ponieważ zarówno babcia, jak i matka artystki były pomocami domowymi) ucieka od swojej codzienności w marzenia o lepszym życiu. Nie chce być pomocą domową, z zamkniętymi oczami wyobraża sobie, jakby to było należeć do świata „jej pani” (pracodawczyni) – przybiera więc jej pozy i atrybuty. Prace Mary Sibande ukazują w ten sposób relacje „pan-podwładny” oraz próbę odnalezienia nowej tożsamości w post-apartheidowej rzeczywistości RPA.

Źródło: <http://www.theguardian.com/world/2014/jan/07/mary-sibande-south-africa-art>; <http://www.gallerymomo.com/artist/mary-sibande/>.

AI WEIWEI, CHINY

Ten chiński artysta, który chce tworzyć dzieła zrozumiałe dla odbiorców i odbiorczyń, którzy przyznają się do tego, że nie rozumieją sztuki, jest autorem m.in. pracy „Coca-cola”. Na autentycznej, zabytkowej wazie ręcznie namalował jeden z najbardziej popularnych logotypów współczesnej popkultury – nazwę popularnego napoju, co spotkało się z kontrowersyjnymi reakcjami odbiorców i odbiorczyń. Co chciał przez to wyrazić, biorąc pod uwagę jeszcze fakt, że ten typ naczyń często jest wykorzystywany w Chinach jako element zastawy grobowej? Interpretacji może być wiele: od globalizacji przez konsumpcjonizm po recykling starożytnej kultury. W jaki sposób Ty odczytujesz tę pracę?

Źródło: <http://www.metmuseum.org/learn/for-teens/teen-blog/2014/old-and-the-new>; www.aiweiwei.com.

Ćwiczenie pochodzi z publikacji „Edukacja globalna na plastyce i zajęciach artystycznych w gimnazjum” wydanej przez Centrum Edukacji Obywatelskiej w 2015 roku w ramach projektu „W świat z klasą”.

Publikacja dostępna pod adresem: http://bit.ly/WSK_Plastyka
Aktualizacja w ramach projektu „Ścieżki do Celów” w 2019 roku.

Autorki: Mirosława Ciacharowska, Elżbieta Krawczyk, Jolanta Minor, Beata Wasilewska

Aktualizacja: Jolanta Minor, Justyna Zamojda

Projekt jest współfinansowany w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP oraz ze środków Unii Europejskiej.

polska pomoc

Materiał jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2019. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej.